

Бахчев Костянтин Вікторович,
т.в.о. першого проректора
Дніпропетровського державного
університету внутрішніх справ

«COMMUNITY POLICING» ТА ЙОГО ЗНАЧЕННЯ У ЗАБЕЗПЕЧЕННІ ПУБЛІЧНОЇ БЕЗПЕКИ І ПОРЯДКУ

Становлення Національної поліції України (далі – поліція) сьогодні спрямоване на її утвердження в якості правоохоронної інституції європейського рівня. Прагнення до вдосконалення адміністративної діяльності поліції багато в чому пов'язане із пошуком нових форм і методів роботи поліції, що багато в чому залежить від належної співпраці з населенням. Особливої важливості це набуває у відносинах, що пов'язані із забезпеченням публічної безпеки і порядку поліцією.

Даний напрямок вимагає пошуку найбільш оптимальних схем і моделей практичної взаємодії поліції та населення. Керівництво Національної поліції та профільного міністерства (МВС) приділяє багато уваги відповідним питанням, проте сьогодні можна констатувати певну невизначеність у перспективах розвитку такої взаємодії.

Нагадаємо, що у законі України «Про Національну поліцію» серед засад діяльності поліції виокремлюється принцип «Взаємодія з населенням на засадах партнерства». Так, діяльність поліції здійснюється в тісній співпраці та взаємодії з населенням, територіальними громадами та громадськими об'єднаннями на засадах партнерства і спрямована на задоволення їхніх потреб.

З метою визначення причин та/або умов учинення правопорушень планування службової діяльності органів і підрозділів поліції здійснюється з урахуванням специфіки регіону та проблем територіальних громад.

Рівень довіри населення до поліції є основним критерієм оцінки ефективності діяльності органів і підрозділів поліції.

Оцінка рівня довіри населення до поліції проводиться незалежними соціологічними службами в порядку, визначеному Кабінетом Міністрів України [1].

У вітчизняному Законі ми бачимо оперування трьома термінами: «партнерство», «взаємодія» та «співпраця». Не вдаючись до детального розгляду даних категорій, можна вести мову про їх подібність, проте й різне змістове навантаження. До того ж виходячи з положень Закону, принципом роботи поліції є співпраця і взаємодія з населенням, що ґрунтується на засадах (тобто принципах) партнерства. Як бачимо, сутність даного принципу є дещо складною для сприйняття є вироблення єдиного бачення сутності такої засади.

Нагадаємо, що в основу філософії «Community Policing» лягли «9 принципів роботи сучасної поліції» (або the Peelian Principles, тобто принци-

пи Піла), укладені більше 180 років тому **Робертом Пілом**, видатним британським політичним діячем. Ще в 1829 році, в якості міністра внутрішніх справ Британії, Роберт Піл створив у Лондоні нову муніципальну поліцію, яка складалася з 1000 констеблів і базувалася в Скотленд-Ярді. Діяльність поліції базувалась на попередженні злочинів і регулярному патрулюванні, поліцейські керувалися розробленими Пілом вищезгаданими «9 принципами». Ця поліція, хоч і не була надто популярною, змогла значно скоротити рівень злочинності. Згодом, у 1857 році всі міста Британії були зобов'язані створити таку поліцію. Вона стала прототипом сучасної поліції не тільки Британії, а й всього світу. У 1829 році, запускаючи в роботу нову поліцію, сер Роберт Піл проголосив: «The police are the public and the public are the police!» (*поліція для громади і громада для поліції*), тим самим заклавши початок філософії «Community Policing», або поліцейської діяльності, орієнтованої на громаду. В «9 принципах» йдеться про те, що поліцейські вважаються громадянами у військовій формі, вони можуть виконувати свої повноваження лише за суспільної згоди, силу застосовувати можна лише тоді, якщо всіх інших методів недостатньо, найкращою альтернативою застосування сили є попередження та запобігання злочинам, необхідність застосовувати жорсткі методи пропорційно зменшується при зростанні взаємодії з суспільством, а для забезпечення поваги та розуміння з боку суспільства необхідно закріпити механізми взаємодії з громадою [2].

У сучасному розумінні взаємодію поліції та громади називають англійським терміном «Community Policing» (CoP). Вона полягає у тому, що поліція працює, враховуючи думку громади щодо проблем безпеки та громадського порядку на території обслуговування. «Community Policing» – це постійна взаємодія поліції з населенням та місцевою владою заради спільного безпечного простору.

«Community Policing» є складовою частиною повсякденної роботи поліції у таких країнах, як Бельгія, Болгарія, Кіпр, Чехія, Данія, Німеччина, Естонія, Іспанія, Ірландія, Італія, Латвія, Литва, Нідерланди, Польща, Велика Британія та США [3].

Нажаль, вітчизняні реалії щодо практичного впровадження даного принципу супроводжуються низкою негативних факторів. Серед них можна назвати те, що нормативно-правовий масив не відповідає сучасним вимогам щодо організації такої взаємодії, зокрема в частині забезпечення публічної безпеки і порядку. Певним недоліком можна вважати також те, що відомчий нормативно-правовий масив уникає використання загальноприйнятої термінології.

Наприклад, у проекті Положення «Про організацію діяльності дільничних офіцерів поліції в системі Національної поліції України» було закріплено, що «Community Policing» є діяльністю поліції, яка будується на принципі взаємодії з населенням на засадах партнерства та має своєю метою співпрацю з окремими громадянами, групами громадян, громадськими і приватними організаціями для виявлення і вирішення проблем, які потенційно впливають на

життєздатність конкретних населених пунктів, районів та регіонів [4].

Натомість, прийнята Інструкція з організації діяльності дільничних офіцерів поліції, затверджена наказом МВС України від 28.07.2017 № 650 не містить визначення поняття «Community Policing», хоча й розкриває у розділі III «Взаємодія з населенням» впровадження принципу взаємодії з населенням на засадах партнерства з боку дільничних офіцерів поліції [5].

У підсумку варто наголосити на тому, що для належної організації діяльності поліції щодо забезпечення публічної безпеки і порядку, зусиль самої лише поліції недостатньо. Позитивний досвід зарубіжних країн свідчить про акцент на діяльності поліції за принципами «Community Policing». З огляду на це, вбачається доцільним розроблення і впровадження єдиного механізму організації та практичної реалізації такої взаємодії, а також використання міжнародної поліцейської термінології у відомчих нормативно-правих актах.

Використані джерела:

1. Закон України «Про Національну поліцію» від 2.07.2015 // Відомості Верховної Ради України від 09.10.2015 – 2015 р., / № 40-41 /, стор. 1970, стаття 379
2. Юрчик Іван. Асоціація УМДПЛ. «Community Policing» або поліцейська діяльність, орієнтована на громаду [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://police-access.info/2015/07/community-policing-abo-politsejska-diyalnist-orijentovana-na-hromadu/>
3. Буклет «Community Policing» [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://ecpl.com.ua/wp-content/uploads/2017/02/com_pol.pdf
4. Повідомлення про оприлюднення проекту Наказу МВС «Про затвердження Положення про організацію діяльності дільничних офіцерів поліції в системі Національної поліції України» [Електронний ресурс]. – Режим доступу: https://www.npu.gov.ua/uk/publish/printable_article/2086055
5. Наказ МВС України від 28.07.2017 № 650 «Про затвердження Інструкції з організації діяльності дільничних офіцерів поліції» // Офіційний вісник України від 08.09.2017 - 2017 р., № 70, стор. 471, стаття 2136, код акту 87093/2017

Ведмідський Олександр Володимирович,
ст. науковий співробітник відділу
організації наукової роботи
Дніпропетровського державного
університету внутрішніх справ
кандидат юридичних наук

ПІДГОТОВКА КАДРІВ ДЛЯ ПІДРОЗДІЛІВ ПРЕВЕНТИВНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ НАЦІОНАЛЬНОЇ ПОЛІЦІЇ УКРАЇНИ

Зміни, що відбуваються в останні роки в країні в усіх сферах життя суспільства, становлення державності, демократизації, побудови правової держави вимагають корінних змін у правоохоронній і правозастосовчій практи-